

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Γ. ΖΑΒΙΤΖΙΑΝΟΥ
ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

ΑΓΟΡΕΥΣΙΣ

ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΕΡΩΤΗΣΕΩΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΟΣ
ΠΕΡΙ ΚΑΤΟΧΤΡΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΝΕΟΥ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΣΥΚΕΔΡΙΑΣΙΝ ΤΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ
ΤΗΣ 26 ΜΑΪΟΥ 1924

(Ἐκ τῶν ἐστενογραφημένων Πρακτικῶν.)

ΚΕΡΚΥΡΑ

1924

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ Ε. Α. ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΕΙΟΝ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Γ. ΖΑΒΙΤΖΙΑΝΟΥ
ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

ΑΓΟΡΕΥΣΙΣ

ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΕΡΩΤΗΣΕΩΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΟΣ
ΠΕΡΙ ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΝΕΟΥ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΣΥΝΕΛΕΓΙΑΣΙΝ ΤΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ
ΤΗΣ 26 ΜΑΡΤΙΟΥ 1924
(Ἐκ τῶν ἐστὶ οὐγκυρομένων Πρακτικῶν.)

ΚΕΡΚΥΡΑ

1924

ΤΥΠΟΙΣ Θ. Α. ΔΑΠΕΡΓΟΛΑ
ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

Κύριοι πληρεξούσιοι

Θα σῶ παρακαλέσω νὰ μὴ με διακόψετε. Ἡ παράκλησίς μου αὕτη δὲν εἶνε σύμφωνος πρὸς τὴν τακτικὴν, τὴν ὁποῖαν πάντοτε ἐπῆρσα ὁμιλῶν ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου, ἀλλὰ δυστυχῶς οἱ ὄροι τῆς ὑγείας μου εἶνε τοιοῦτοι ὥστε δὲν θὰ μοῦ ἐπιτρέψουν τὴν ἐπὶ τοῦ βήματος πρᾶξιν μου πέραν τῶν ὀλίγων λεπτῶν τῆς ὥρας. Ἐάν τινα ἐξ ἐκείνων τὰ ὁποῖα θὰ εἶπω θὰ τύχωσιν ἀπαντήσεως, θὰ εἶμαι εὐχαριστημένος νὰ δευτερολογήσω, ἀλλὰ νὰ μὴ με διακόψετε.

Πρὶν ἢ ἐπιληθῶ τοῦ θέματος ὀφείλω νὰ διαμαρτυρηθῶ κατὰ μίαν ἀντιλήψεως τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ, ὁ ὁποῖος ὁμιλῶν πρὸ ὀλίγου καὶ ἀπαντῶν εἰς τὸν ἀξιοτίμον βουλευτὴν Ἀρχαδίας ἐδεδαίωσεν, ὅτι ἡ ἐπερώτησις αὕτη φέρεται μὲν ἐκ μίαν μερίδος ἐν τῇ ἀντιπολιτευσεί, ἀλλὰ διερμηνεύει τὰς γνώμας τοῦ ἐκτὸς τῆς Συνελεύσεως πολιτικοῦ κόσμου. Οὐδὲν τούτου ἀνυπομονήστερον. Ἡ ἐπερώτησις διερμηνεύει τὰς ἀτομικὰς μου γνώμας καὶ μόνον ταύτας.

ΑΛ. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ (Πρωθ.). Δὲν εἶπον ὅτι ἤλθατε εἰς καμμίαν συνεννόησιν, ἀλλ' ἐπειδὴ κυρίως ἐκφράζονται παράπονα ἀπὸ τὸν ἐντὸς τῆς Συνελεύσεως κόσμον, εἴτε θέλετε, εἴτε δὲν θέλετε, ἡ ἐπερώτησίς σας διερμηνεύει ταῦτα.

Κ. ΖΑΒΙΤΣΙΑΝΟΣ. Ἡ Κυβέρνησις, κ. Πληρεξούσιοι, κατὰ τὸ διάστημα τῆς διακοπῆς τῶν ἐργασιῶν τοῦ Σώματος ἐξέδωκεν ὑπὸ τὰς γενικὰς διαμαρτυρίας διατάγμα περὶ κατοχυρώσεως τοῦ νέου δημοκρατικοῦ πολιτεύματος.

Ὁμολογῶ, ὅτι ἀνέμενον, ὅτι κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς ἐπαναλήψεως τῶν ἐργασιῶν ἡ Κυβέρνησις ἠθέλην υποβάλλῃ πρὸς παντὸς ἄλλου τὸ ἐκδοθὲν διάταγμα πρὸς κύρωσιν, ὡς ἀπῆται ἡ ὅλως ἐκτακτὸς σοβαρότης τοῦ μέτρου, καὶ ὁ ὀφειλόμενος πρὸς τὸ Σῶμα σεβασμὸς.

Ἐκπληκτος ὅμως ἐπληροφορούμην κατὰ τὴν πρώτην ἐκείνην ἡμέραν ἐκ τῶν δηλώσεων τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ, ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν ἦτο ποσῶς διατεθειμένη νὰ υποβάλλῃ τὸ διάταγμα πρὸς κύρωσιν, διότι το ἐξέδωκε στηριζομένη εἰς εἰδικὴν τοῦ Σώματος ἐπιτολὴν, εἰς ὅποιον δὲ δὲν ἄρῃσει ἄς ἐλέγξῃ τὴν Κυβέρνησιν.

Ἐγὼ ὁ ὁποῖος ὁπωσδήποτε ἐσχεπτόμην νὰ ἐξασκήσω ἐλεγχον ἐπὶ τῆς οὐσίας τοῦ διατάγματος, ἐναγκάσθην συνεπεῖα καὶ τῆς δηλώσεως ταύτης νὰ ἐξετάσω καὶ τοὺς τύπους, οἱ ὁποῖοι ἐτηρηθήσαν κατὰ τὴν ἐκδοσὶν τοῦ ἐν λόγῳ κατοχυρωτικοῦ διατάγματος. Ὀφείλω δὲ νὰ ὁμολογήσω, ὅτι ἐκ τῆς ἐξετάσεως τὴν ὁποῖαν ἐκαμα ἐπεισθὲν ὅτι καὶ ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ ἡ Κυβέρνησις ἐσφετερίσθη αὐθαριέτως δικαιοδοσίαν, ἡ ὁποία οὔτε τῆς ἀνήκει, οὔτε τῆς ἀπαιτεῖται.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΟΥ

Καὶ ἀληθῶς τὸ διάταγμα στηρίζεται ἐπὶ τοῦ ψηφίσματος τῆς 25 Μαρτίου 1924, διὰ τοῦ ὅπου τοῦ ψηφίσματος ἐδόθη ἐντολὴ εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ ἐκδώσῃ διατάγματα ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἀμυνα τῆς χώρας ἢ εἰς τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν καὶ οὐδὲν πλεον.

Εἶνε γνωστοί, Κύριοι Πληρεξούσιοι, εἰ ψυχολογικοὶ ὅροι καὶ αἱ ψυχολογικαὶ συνθήκαι ὑπὸ τὰς ὁποίας ἐδόθη ἡ ἐντολὴ αὕτη. Ὁλόκληρος τότε ἡ χώρα ἦτο ἀναστατωμένη ἐξ εἰδήσεων δύο κατηγοριῶν, τῆς μίαις κατηγορίας εἰδήσεων αἱ ὁποῖαι περίστασις τὴν ἰσχυρὰν ὡς στερουμένην πάσης δημοσίας ἀσφαλείας ἐκ τῆς πληθούσῃ ληστεσίᾳ αἱ ὁποῖαι καθυμνεῖσθαι ἤκουόντο, καὶ δευτέρας κατηγορίας διαδόσεων σχετιζομένων πρὸς συγκρούσεις γενομένας εἰς τὰς συνορα, εἴτε μετὰ σώματα κομιτατζήδων, εἴτε μετὰ λησσοσυμμοχας βουλγαρικὰς εἰσερχομένας εἰς τὸ ἡμέτερον ἔδαφος διὰ νὰ ἐπιέλθουν εἰς τὸ βουλγαρικὸν μετὰ τὴν διάπραξιν δικηφόρων ληστεῶν.

Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας τίποτε ἀπλούστερον, τίποτε λογικώτερον, ἀλλὰ καὶ τίποτε μᾶλλον ἐπιδεβληνόν παρά νὰ δώσῃ ἡ Συνέλευσις ἐντολὴν εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ ἐκδώσῃ διατάγματα ἵνα ἀμυνθῇ τὸ Κράτος κατὰ τοῦ διπλοῦ τούτου κινδύνου.

Πέραν τούτου τίποτε ἄλλο δὲν ἐσκέφθη, τότε οὔτε ἡ Συνέλευσις, ἀλλὰ καὶ οὔτε ἡ Κυβέρνησις.

Καὶ ὅμως ἀκριβῶς ἐπὶ τοῦ ψηφίσματος τούτου στηριχθεῖσα ἡ Κυβέρνησις ἐξέδωκε διάταγμα περὶ κατοχυρώσεως τοῦ πολιτεύματος, δι' οὗ παρεδίωκε τὰς στοιχειωδέστερας συνταγματικὰς ἐλευθερίας.

Ἐμερίμνησε δὲ ὅπως ἐν αὐτῷ περιληφθῶσι διατάξεις περὶ ἀπαγορεύσεως χρησιμοποίησεως τῆς θρησκείας κατὰ τὰς πολιτικὰς διαμάχας, περὶ ἀποκλεισμοῦ κάθε ἐρεύνης σωρείας καταδικαστικῶν ἀποφάσεων ἐκδοθεισῶν ἀπὸ τοῦ 1917, περὶ σχέσεων τοῦ γηγενοῦ καὶ μὴ γηγενοῦς πληθυσμοῦ. Δηλαδή διατάξεις αἵτινες δὲν ἔχουν καμμίαν σχέσιν πρὸς τὸ περιεχόμενον τῆς ἐντολῆς, τὴν ὁποίαν ἐλάβεν ἡ Κυβέρνησις.

Ἀλλὰ καὶ ἂν ἤθελεν ἀπομείνῃ ἀμφιβολία τις περὶ τῆς ἐννοίας τῶν ὁρῶν, οἱ ὁποῖοι ὅροι εἶνε ἀρκετὰ γνωστοὶ καὶ ἀρκετὰ σαφεῖς, ἀμυνα δηλαδή τῆς χώρας καὶ δημοσία ἀσφάλεια. Αὕτη ἐκλείπει ἀμέσως ἐκ τῆς συσχετίσεως τοῦ ἀρθροῦ 1 πρὸς τὸ ἀρθρον 3 τοῦ αὐτοῦ ψηφίσματος.

Καὶ ἀληθῶς διὰ τοῦ πρώτου ἀρθρου δίδεται αὕτη ἡ περιορισμένη ἐντέλη, διὰ τοῦ τρίτου δὲ ἀρθρου ὁρίζεται ὅτι καὶ τὸν νόμον περὶ καταστάσεως πολιτορίας δύναται νὰ θέσῃ ἐν ἐρχομῳ ἡ Κυβέρνησις πάντοτε πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν, ἀλλ' ἐάν ἡ Συνέλευσις ἐσκέπτετο νὰ δώσῃ περαιτέρω ἐξουσίαν εἰς τὴν Κυβέρνησιν βεβαίως θά

τὸ ὥριζε ρητῶς, ὅπως ἐπραΐε διὰ τὸν νόμον περὶ καταστάσεως πολιτορίας, ὁ ὁποῖος ἔχει περιεχόμενον βεβαίως σοβαρὸν, ἀλλὰ πάντως ὀλιγώτερον σοβαρὸν τοῦ συζητουμένου διατάγματος, καὶ ἡ ὑπαρξὶς τοῦ ὁποῖου καθίστα περιττὴν τὴν δημοσίευσιν τοῦ κατοχυρωτικοῦ διατάγματος.

Ὑπὸ τοιούτους ὁρους νομίζω, ὅτι ἤθελον ἀδικήσει τὴν ἀντίληψιν τῶν κ. Πληρεξουσίων, ἐάν ἤθελον ἐπιμείνῃ ὑποστηρίζων περαιτέρω τὴν ἀποψιν ταύτην, καθ' ἣν ἡ Κυβέρνησις προδίδει εἰς τὴν ἐκδοσιν τοῦ διατάγματος καὶ ἀρνούμενη νὰ ὑποβάλῃ τοῦτο πρὸς ἐγκρίσιν, οὐ μόνον ἐσφετερίσθῃ ξένην δικαιοδοσίαν, ἀλλὰ καὶ δὲν ἐπιδεικνύει τὸν ὀφειλόμενον πρὸς τὸ Σῶμα σεβασμὸν.

ΤΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΚΑΤ' ΟΥΣΙΑΝ

Ταῦτα τὰ ὀλίγα, κύριοι, σχετικῶς πρὸς τὴν παράδοσιν τῆς ἐντολῆς, τὴν ὁποίαν ἐλάβεν ἀπὸ τὴν Βουλὴν ἡ Κυβέρνησις. Ἐξετάζων δὲ ἡδὴ συντόμως ὡς εἶπον κατ' οὐσίαν τὸ διάταγμα περὶ κατοχυρώσεως τοῦ νέου δημοκρατικοῦ πολιτεύματος, ὀφείλω νὰ παρατηρήσω εὐθύς ἀμέσως ὅτι εἶνε προφανές, ὅτι ὕψιστα συμφέροντα ἔθνικα, κρατικά καὶ κοινωνικά ἐπιβάλλουσι τὴν διὰ παντός τρόπον κατοχύρωσιν τοῦ νέου πολιτεύματος, διότι τῷ ὅντι τὸ ὕψιστον τῶν συμφερόντων μας συνίσταται εἰς τὸ νὰ παύσῃ ἡ διαιωνισις τῶν καθεστωτικῶν ἀγῶνων.

Νομίζω ἀδιστάκτως, ὅτι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας ἤθελε σκερῆθαι ὅτι θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἐξακολουθήσῃ διαιωνίζων καθεστωτικὸς ἀγῶνας, ἐχθρὸς τῆς πατρίδος θὰ ἦτο (χειροκροτήματα).

Καὶ ἀν' ἡ σκέψις αὕτη ἐπιβάλλεται εἰς πάντας, αὕτη κατὰ μείζονα λόγον γεννᾶται ἐν ἐμοί, ὁ ὁποῖος ὢν καὶ ἀπὸ ἰδιοσυγκρασίας κατὰ παντός ἀγῶνος καθεστωτικοῦ, αἰσθάνομαι βαθύτερον παντός ἄλλου τὰς συνεπειὰς τῶν τοιούτων διαμαχῶν, ἢ παράτασις τῶν ὁποίων θὰ συνεπέφερε, εἰς ὁ σημεῖον περιήλθον τὰ πράγματα μας, τὴν πλήρη καταστροφὴν τῆς ἡμετέρας πατρίδος.

Τὸ τοιοῦτον ἄλλως τε φρονῶ ἀδιστάκτως ὅτι ἀποτελεῖ συμφέρον ὀχι μόνον διὰ τὰς ἀποτελέσαντας τὴν δημοκρατικὴν παράταξιν καὶ φέροντας συνεπῶς τὰς εὐθύναις τῆς γενομένης μεταβολῆς, ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς ἐνεργῶς εἰς ταύτην ἀντιταχθέντας, ὅπως καὶ διὰ τοὺς δι' οἰονδήποτε λόγον μὴ ἀναμιχθέντας.

Εἰ τὴν περὶ ταύτην κατηγορίαν, κύριοι, περιλαμβάνομαι καὶ ἐγώ, διότι δύο βαρεῖα νοσήματα μετ' ἀπέκλεισιν πάσης κινήσεως

ως ἐπὶ ἐξήκοντον δλόκληρον καὶ πλέον, εἰς τρόπον ὥστε οὐδὲ γνώμην ὑπεύθυνον ἠδυνήθη να διατυπώσῃ.

Μὴ ἐκφράσας ἐπομένως γνώμην καμμίαν ἀπὸ τοῦ Νοεμβρίου καὶ ἐνείθε, θὰ ἡδυνάμην ἴσως καὶ ἐγώ, ὅπως ἀτυχῶς ἐν Ἑλλάδι συμβαίνει συχνά, να καλονίσω τὴν ἐκ τοῦ ἐπελθόντος ἀποτελέσμετον.

Ὅχι, κύριοι, τοῦτο θὰ ἦτο ἀπὸ πάσης ἀπόψεως μικρόν, ἀπὸ πᾶτος ἀπόψεως εὐτελέ.

Ἐπομένως ὀφείλω νὰ δηλώσω καὶ μάλιστα μὲ ὅλον τὸ θαρρὺς τὸ ὑποῦν μου θίγει ἢ συνάσθης. ὅτι εὐρίσκειται ἐν τῇ ἀληθείᾳ ὅτι ἐγὼ ὑπῆρξα ἀνέκθεον ἀνεπιφύλακτος θεασώτῃ τοῦ θεσμοῦ τῆς συνταγματικῆς βασιλείας. Καίτοι πρὸς τὰ ἐπὶ τῷ ἡμερῶν μου βασιλεύοντι ἄτομῳ οὔτε τὰς ὑπηρεσίας τοῦ Ἡρακλέους ἐσκέφθην ποτὲ να προσφέρω, οὔτε ἰδιαιτέρως τινὰ συμπάθειαν εἶχον ποτὲ πρὸς αὐτὸν.

Ἐρρῶνουν ὅμως πάντοτε ἐν πεποιθήσει ὅτι τὸ πολίτευμα ἐκεῖνο οὐ μόνον καταπεκρίνετο, πρὸς τὰς περικοπὰς τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ ἀλλὰ καὶ ὅτι θὰ ἐξυπηρετῇ πληρέστερον παντός ἄλλου τὰ τε κρατικά, κοινωνικά καὶ τὰ ἐθνικά ἡμῶν συμφέροντα.

Τὰς γνώμης μου τούτας γνωρίζουν ὅσοι συνέπεσε νὰ συζητήσουν με ἐμὲ Ἀπὸ δὲ μόνον τὰς ὑπεστήριξα καὶ ἐπισήμως, εἰς τὸ κοινοῦ τὸ συγκροτηθὲν κατὰ τὸν παρελθόντα Ὀκτώβριον ὑπὲρ τῆς Ἐκτετατάσεως, εἰς τὸ ὅποιον μάλιστα εἶχε κληθῇ καὶ ὁ ἀξιότιμος κ. Πρωθυπουργός, ἀλλ' ὁ ὅποιος τότε ζητῶν καὶ μάλιστα ζητήματα ὅπως ἡ πολιτικὴ μετεβολὴ γίνῃ πρὸς μίαν τῆς Ἐπικρατείας καὶ συνεργαζόμενος πρὸς τοῦτο μὲ ὠρισμένους στρατιωτικούς, παρχόντας, ἀτηξιώτε νὰ ἔλθῃ νὰ συζητήσῃ μετὰ τῶν λοιπῶν κληθέντων πολιτικῶν ἀνδρῶν τῆς Χώρας.

Οἱ ἐν τῷ συμβουλίῳ τότε κληθέντες ἐκηρύχθημεν ἅπαντες πλὴν δύο, ἀπολύτως ὑπὲρ τοῦ θεσμοῦ τῆς συνταγματικῆς βασιλείας. Ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ δύο ὑπεστήριξαν ὅτι θεωρητικῶς ἐσκέπτοντο οὕτως, διότι δὲν ἔδωκεν οὔτε τὸν χρόνον οὔτε τὸν τρόπον κατάλληλον διὰ τὴν ἐπιδικωκομένην μετεβολήν. (Διχοπλί).

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ (Πρωθ.). Μὴ διακόπτετε, κύριοι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Θὰ δοθῇ ἀπάντησις.

ΜΑΡΗΣ. Σὺς παρακαλῶ μὴν ὑπόμνησιν ἐγὼ δὲν εἶχον καμμίαν ἐπιφύλαξιν.

Κ. ΖΑΒΙΤΣΙΑΝΟΣ. Εἶσα δὲ μόνος.

ΜΑΡΗΣ. Ἐπειδὴ εἶπατε ὅτι εἶχον ἐπιφύλαξιν. Ἐγὼ δὲν εἶχον καμμίαν ἀπολύτως.

Κ. ΖΑΒΙΤΣΙΑΝΟΣ. Εἶνε βέβαιον, κύριοι, ὅτι τινὲς ἐκ τῶν

συμμετασχόντων τότε πολιτικῶν δὲν γνωρίζω ἐκ πείων ἑλατηρίων, μετέβαλον ἔκτοτε γνώμας καὶ τεποιήθητι.

Ἐγὼ ὁμολογῶ ὅτι δὲν συνήντησα μέχρι τοῦδε στοχεύοντα δικαιοσύνην μεταβῆναι τὴν γνώμην. Διὰ τοῦτο δὲ ἐθεώρησα ὅπως ἐξακολουθῶ πάντοτε νὰ θεωρῶ εὐχόμενος ὁλοφύχως νὰ διαφυσθῶ. ὅτι ἡ γεννηομένη τὴν πελεττύματος μετεβολὴ ὑπῆρξεν ὕψιστον πολιτικὸν σφάλμα.

Ἀλλ' ἤδη, κύριοι, ὅ,τι ἐγένετο, ἐγένετο, μετὰ δὲ τὰ γενόμενα ἐπιτρέπεται εἰς εἰσδηποτε νῆ ἐχρηθεωρητικῶς ἐκσδηποτε περὶ πολιτευμάτων γνώμας θέλει. Ἀλλὰ δὲν ἐπιτρέπεται ἐπ' οὐδὲν λόγῳ νὰ ζητήσῃ ἐμπρακτον αὐτῶν ἐφαρμογὴν καὶ τὴν διὰ μὴ νομιμῶν μέσων κατίσχυσιν αὐτῶν, διότι τοῦτο δὲν θὰ ἀπετέλει ἀπλῶς σφάλμα πολιτικόν, ἀλλὰ ἐγκλημα κατὰ τῆς πατρίδος.

Διὰ τοῦτο εἶπα, κύριοι, καὶ ἐπαναλαμβάνω, ὅτι ὅλοι ἐχόμεν συμφέρον νὰ κατοχυρώσωμεν τὸ νέον δημοκρατικὸν πολίτευμα, ἡ προέχουσα δὲ, ἴσως καὶ ἡ μόνη ἀπομένουσα ἐρευνα εἶνε, ἂν διὰ τῶν συζητουμένων μέτρων κατοχυροῦται ἀληθῶς τὸ πολίτευμα, καὶ ἂν ταῦτα εἶνε ἀπαραίτητα καὶ χτήματα, ὅπως πιστεύει ἡ Κυβέρνησις.

Τὸ κατ' ἐμὲ νομίζω ὅτι καὶ ἡ ἀπλουστερά ἐρευνα τοῦ ζητήματος ὀφείλει νὰ ἀγανθῇ εἰς ἀντιθετα συμπεράσματα τῶν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως προσδοκωμένων.

Δὲν ἀπαιτεῖται νὰ ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ κατοχυρωτικοῦ διατάγματος. Ἀρκεῖ ἡ ὑπαρξὶς αὐτοῦ, διὰ νὰ γεννᾷ διοριστὰς ζητήματα, διὰ νὰ ἀπειληται ἡ ἐφαρμογὴ του, μέλλουσα ἐκ τῆς φύσεως τοῦ πράγματος νὰ περιέλθῃ κατὰ περιφέρειας εἰς πρόσωπα κατώτερα τῆς ἀποστολῆς αὐτῶν καὶ πλήρη ποθῶν.

Ἀλλὰ, κύριοι, ὅλα ταῦτα δὲν εἶνε μέσα συμφιλιώσεως, ἀλλὰ εἶνε μέσα ἐκαιωνίζοντα τὸ ὑριττάμενον χάσμα κάμνοντα τοῦτο μεγαλύπερον.

Ὅφειλω δὲ νὰ προσθήσω ὅτι τὸ διάταγμα τοῦτο, ἔχον ὅπως εἶπον, βεβίω δὲν εἶνε σύμφωνον πρὸς τὰς συμφιλιωτικὰς ἐπαγγελίας τῆς Κυβερνήσεως.

Φαίνεται ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν ἐξετίμησε πόσον αὐτὴ ἐκέρδισεν εἰς ἐκτίμησιν, καὶ πόσῃ μεγάλῃ ὑπηρεσίᾳ προσέφερεν εἰς τὴν χώραν διὰ τῆς πλήρους μεταβολῆς τῆς ἀδιαλλάχτου πολιτικῆς, τὴν ὁποίαν ἀπὸ τῶν ἐδωλίων τῆς ἀντιπολιτεύσεως ὑπεστήριξαν τὰ ἀποτελοῦντα τὸ κόμμα τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως ἄτομα, τὰ ὅποια με-

ταβάντες ἐπέμειναν καὶ τὴν Κυβέρνησιν ἀπετέλεσαν. Ἀπὸ τῶν δὲν, κύριοι, ποῦ δὲν ἐνθυμεῖται μετὰ δυσθυμίας τοῦ μόχθου τὴν μακρίαν μετ' ἧς ἐπετίθεντο κατὰ τῆς Κυβερνήσεως Βεβαλίου ἀρχικῶς, κατὰ τῆς Κυβερνήσεως. Καταντάρη μεταγενεστέ-

ρω; δ' αὖ τὴν μερικήν ἀνυπέρβλητον, τὴν ὅταν καὶ Κυβερνήτεις ἐλθεῖναι ἐπιδείκνυνται καὶ τὰ λοιπὰ τυμωρικὰ μέτρα;

Ποῦς κύριοι, ἀληθινὰ φιλελεύθερος, δὲν ἐνθυμεῖται ἀληθῶς μετὰ φόβου, ὅτι αὐτοὶ πολιτικοὶ φιλελεύθεροι ἄθωποι, δημοκράται μαλίστα, κοινωνιολόγοι ἀγαπᾶτε, ὑπεστήριξαν τὸ ὑπὸ τῆς Ἰπανιστάσεως ἐκδοθὲν μόναδικὸν εἰς αὐθαιρεσίαν καὶ ἀνευλαθείαν διατάγμα, βαρυντικὸν δὲ διὰ τὰς συνεπείας τοῦ τοῦ βαΐας διακοπῆς τῶν ἐντεταταμένων ἐρημερίδων, διατάγμα ἐκδοθὲν μάλιστα κατὰ τὰς παραιοτάτων ἐλλογῶν καὶ διὰ τοῦ ὁποῦ ἐπρόκειτο ἐμνηντικῶς νὰ κλεισθῶν τα στόματα τῶν ἀντιπάλων τῶν, ὑπεστήριξαν, λέγω, ὅτε ἐπρεπε τὸ διατάγμα τοῦτο νὰ παραμεινῇ διηρηκὸς καὶ εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα;

Ἀλλὰ ποῖος κύριοι, δὲν ἐνθυμεῖται μετὰ ἀληθινὴν χαρὰν καὶ ἀπορίαν, ὅτι ἔπειτα ἐνεῖνα ὅλα ἐλητημονήθησαν καὶ ὅτι αὐτοὶ οἱ χθῆτινοὶ πολέμιοι τῆς μερικῆς ἀνυπέρβλητον ἐχορήγησαν γεννιὴν τοιαύτην καὶ ὅτι ἔτειναν χεῖρα εἰς τὸ ἀντίπαλον στρατόπεδον, καὶ δὲν παρελείψαν μάλιστα νὰ ζητήσῃ τὴν ἔγκρισιν τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ ἐπὶ τῆς γνώμης τοῦ ὁποῦ κατὰ τὴν ὅλην αὐτῶν πορείαν πολὺ ὀλίγον ἐφαίνοντο στηριζόμενοι οὐδὲ λαμβάνοντες ταύτην ὑπ' ὄψιν;

Τὴν πολιτικὴν ταύτην ὁρεῖται νὰ ἐξακολουθήσῃ ὑποστηρίζουσα καὶ ἀκολουθοῦσα τὴν Κυβέρνησιν. Ἀλλ' ἡ πολιτικὴ οὕτως ὡς ἐξυπηρετεῖται διὰ τῶν συζητούμενων ἰληθῶς ἀνελευθέρων, ἀληθῶς ἀντιδημοκρατικῶν, κατοχυρωτικῶν δὲ τῆς δημοκρατίας μέτρων.

Ἐκ τῆς ἀπλῆς ἀναγνώσεως, κύριοι, τοῦ συζητούμενου διατάγματος βλέπει τις ἀμέσως, ὅτι δ' αὖ τούτου παραβιάζονται θεμελιώδεις συνταγματικαὶ ἐλευθερίαι, διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῶν ὁποῦ καὶ ποταμοὶ αἱμάτων ἐχύθησαν καὶ πολλὰ ἑπαναστάσεις ἐδικαιολογήθησαν. Καὶ ὅλα ταῦτα, κύριοι, διατί; διὰ νὰ κατοχυρωθῇ λέγει ἡ Κυβέρνησις ἡ δημοκρατία.

Ἀλλὰ καθεστὼς, ἡ πολιτεία, κύριοι, ὅπως θέλατε εἰπετέ το, τὸ ὁποῦν τοιαύτας ἐλευθερίας παρεχόμενον μόνον δημοκρατικὸν δὲ εἶναι, ὅταν καὶ ἂν θέλωμεν ἡμεῖς ἐναντίον τῆς οὐσίας τῶν πραγμάτων νὰ τὸ ἀποκαλοῦμεν τοιαύτον.

Καὶ δικαιοῦμαι ἐγὼ ὑπὸ τοιούτους ἔσους νὰ ἐρωτήσω τοὺς ἡγηθέντας τῆς δημοκρατικῆς κινήσεως καὶ ἐπιδώξαντας τὴν μεταβολὴν ἐκ τοῦ λόγου, ὡς εἶπον ἀρχικῶς, ὅτι παρεβιάσθησαν ὡρίσμενοι συνταγματικὰ διατάξεις, τί ἐπετύχουμεν μετὰ τὴν μεταβολὴν καὶ τὴν ἐγκαθίδρυσιν πολιτεύματος, ἡ διατήρησιν τοῦ ὁποῦ ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς παραβιάσεως; ἄλλων οὐσιαστικωτέρων τῶν ὑπὸ τοῦ βασιλέως παρα-

διαθέσιων διατάξεων, καὶ ἐκ τῆς περιφρονήσεως τῶν οὐσιαστικῶν τέρων καὶ θεμελιωδέστερων συνταγματικῶν ἐλευθεριῶν;

Εἰς ὅλα ταῦτα ἀπαντᾷ ἡ Κυβέρνησις, ὅτι πρόκειται περὶ μέτρων ὅπως προσωρινῶς. Ἀλλ' ὑπελόγισεν αὐτὴ σοβαρῶς ποῖαν σημασίαν θὰ ἔχη ἡ ἐπὶ δεκαετίαν ἀνακοπὴ τῆς περιττέρως ἐξελιξέως τοῦ πολιτικοῦ ἡμῶν βίου; Καὶ ποῖα θὰ εἴναι ἡ μετὰ τὴν πάροδον τῆς τασσομένης προεσμίας, ἀκριδῶς λόγῳ τῆς δημιουργουμένης ἀνελευθείας καὶ ἀσφυκτικῆς ἀτμοσφαιρᾶς, διανοητικῆς τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ, οὔτινος τὸ φρόνημα θὰ ἔχη καταπέση;

Οὐτε νομίζω ὅτι δικαιολογούνται τὰ ἀνελεύθερα καὶ ἀσφυκτικὰ ταῦτα μέτρα, ἐκ τοῦ γεγονότος, καθ' ὃ εἶπε προχθὲς ὁ ἀξιότιμος κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, ὅτι εὐρέθησαν ἀντιπολιτευόμενοι πολιτικοὶ ἀνάξιοι ἐκ τούτου καὶ μόνου τοῦ λόγου νὰ φέρουν τὸν τίτλον τοῦ πολιτικοῦ, οἵτινες ἐν τῇ ἀκατασχέτῳ αὐτῶν ἐπιθυμίᾳ ὅπως φανῶσιν εὐχάριστοι πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ὑπεδείξαν τὴν ἐπιβολὴν μέτρων, διὰ τῶν ὁποῦ ἐνφ' ὧν πληροῦται οὐδεμία ἀπολύτως ἀνάγκη, τίθενται ἐξ ἄλλου φραγμοὶ ὀδυνηροὶ εἰς τὰς ἰδίαν αὐτῶν κινήσεις!

Ἀλλὰ κύριοι, εἶναι ἄρα γε τοῦτο ἀληθές; Κινδυνεύει δηλαδὴ ἡ Δημοκρατία; Βλέπει ἡ Κυβέρνησις τοιούτους κινδύνους; Ἐάν τοῦτο βλέπῃ καὶ δὲν τοὺς λέγει βεβαίως δὲν δύναται νὰ γινῇ συζήτησις ἐπ' αὐτῶν. Ἀλλ' ἐξ ὧν λέγει ὅχι μόνον τοιοῦτοι κίνδυνοὶ δὲν συμβαίνει, ἀλλὰ δὲν πιστεύω ὅτι εἰς τοιούτους ἀποδίδει σοβαρῶς ἡ Κυβέρνησις.

Τὸ δημοκρατικὸν πολιτεῦμα ἐδέχθησαν οὐσιαστικῶς ἅπαντες καὶ ψηφίσαντες τοῦτο καὶ οἱ καταψηφίσαντες οὐτό, ἐφ' ὧν καὶ οὗτοι συνησθάνθησαν τὰς ὀδυνηρὰς συνεπείας τῆς διπλωμάσεως τῶν καθεστωτικῶν ἀγώνων. Ἐκ δὲ ὑπάρχουσι καὶ τινες μὴ ἐκ τούτων ἐξαντληθέντες καὶ πιστεύοντες ἀκόμη εἰς αὐτοῦ; οὗτοι εἶναι τόσοι ὀλίγοι, ὥστε οὔτε εἶναι δυνατὸν, οὔτε πρέπει νὰ λαμβάνωται ὑπ' ὄψιν.

Ἐάν ὑπάρχουσι εἰς τὸ μέλλον κινδύνοι, οἵτις θὰ ὁρῶνται εἰς τὴν κακὴν διαχείρισιν τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος, τὴν πρώτην δὲ ἀπαρχὴν κινδύνου ἐκ τῆς κακῆς διαχείρισεως τῶν δημοκρατικῶν ἀρχῶν ἀσφαλῶς; Οὐκ ἀποτέλεσεν τὸ διατάγμα περὶ κατοχυρώσεως τῆς Δημοκρατίας; καὶ ὅχι πείσθησιν τῆς ἐκτῆς ἀναγνώσεως αὐτῶν;

Εἰς ὅλα ταῦτα νομίζω, κύριοι, ὅτι πρέπει νὰ προσθέσω ὅτι ἀπορῶ τῇ ἀληθείᾳ μετὰ τὴν Κυβέρνησιν, ἡ ὁποία θέλει νὰ βλέπῃ κινδύνους ἐκεῖ ὅπου δὲν ὑπάρχουσιν τοιοῦτοι καὶ θέλει νὰ ἐμβληματίζῃ ὅπου ἐπρεπε νὰ ἔχη τὰ μάτια τῆς τέσσαρας.

ΠΑΠΑΝΔΡΑΣΤΑΣΙΟΥ. Πρὸς Δημόδωτον

ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Πρὸς ὁμιλοῦν-
 Κ. Ζ. ΖΗΤΖΙΑΝΟΣ. Ἀδελφεός. Ἐάν υπάρχῃ κίνδυνος διατῆ-
 Δημοκρατικῶν, ὁ κίνδυνος αὐτός δὲν υπάρχει ἐκεῖ ὅπου τὸν ζητεῖ ἡ
 Κυβέρνησις ἀλλ' εἰς ἄλλην κίνησιν τῆς ὁποίας ἡγοῦνται οἱ ἄνθρωποι ἐκ-
 μεταλλευτὰς μικρὰς εὐτυχῶς μερίδος τῆς ἐργατικῆς καὶ τῆς περὶ συ-
 ρυγικῆς τῆς ἔξω, ἐνθαρρυνόμενοι βῆσαν καὶ ὠρισμένως ἐκείθεν ἐνθῆ-
 ῃ ἐφαρμογῇ τῶν θεωριῶν τούτων δὲν ἐβράδυνε νὰ φέρῃ τὴν ἀπο-
 σύνθεσιν, τὸ χάος καὶ τὸ ἀλληλοσφάγμα, παρ' ὅλην τὴν ἀντιγοχρό-
 νιον ἐφαρμογὴν αὐτῶν, ὅ,τι καὶ ἐκεῖ πρὸ διετίας ἐσημειώθη συ-
 στηματικὴ υποχώρησις τῶν οικονομικῶν τούτων θεωριῶν.

Ἀπέναντε τῆς τοιαύτης κατῳσεως, ἀπειλούσης ἔχει μόνον τὴ φιλ-
ληνικὴν Δημοκρατίαν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἑλληνικὴν κοινωνίαν καὶ τὸν
ἑλληνικὸν πολιτισμὸν κατὰ τὴν ἑλληνικὴν πατρίδα, ἣ Κυβέρνησις
ἔχει καθήκον νὰ λάβῃ ἀληθῆ κατοχυρωματικὰ μέτρα, καὶ νὰ μὴ ἀ-
φύγῃ τὴν κοινωνίαν ἐκθετοῦ καὶ σταναῖσθουσιν, χωρὶς ἐξ ἄλλου νὰ
ὠφελεῖται ἐκ ταύτης ὁ ἐργάτης, διότι ἡ φεουδαρχικὴ αὐτὴ πολιτι-
κὴ ἀναδιέδοσσα τὰς δαπάνας τοῦ βίου ἐκεῖ ποῦ ἦν ἑφθόκων, ἔχει
ὡς ἀποτέλεσμα καὶ δι' αὐτὸν πᾶν ὅ,τι οὗτος λαμβάνει διὰ τῆς μίσε-
χειρὸς, νὰ τὸ διῇ διὰ τῆς ἀλλοτρίας.

Απέναντι, επαναλαμβάνω, της κινήσεως ταύτης, οφείλει ἡ Κυβέρνησις νὰ παύσῃ ἐπιπολαιῶς σχεπηγμένη καὶ ἐκ πολλοῦ χρόνου, διότι σὺν τοῖς ἄλλοις ἡ πολιτικὴ αὕτη ἐμφανίζει ἄρκετος κυμικόν, ἀέκτανον καὶ τὴν τάξιν ἄποκαθιστᾷ καὶ τὰς παραβάσεις τῶν νόμων νὰ πατάσῃ.

Ἀλλὰ πρὶν ἢ εἰσελθεῖν εἰς τὰς θεμελιώδεις διατάξεις διὰ τὰς ὁποίας θὰ ἀποχολήσω τὴν Βουλὴν δι' ὀλίγων, ὀφείλω νὰ δηλώσω ὅτι καταλαμβάνομαι ὑπὸ δέους ἐκ τῆς ἐντοφύσεως ἡ ὁποία γινώσκται ἐν ἐμοὶ ὡς ἀκίς ἀναλογίζομαι τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Διατάγματος ἡ ὁποία θὰ περιέλθῃ ἀναγκαιῶς κατὰ περιφέρειαν εἰς ἅτομα κατωτέρως ψυχικῆς συνθέσεως καὶ πλήρη καθῶν. Τί θὰ συμβῇ ἐκ τῆς τοιαύτης ἐφαρμογῆς; πῶς ἀμεροληπτος κριτὴς δύναται νὰ προῖδῃ Δὲν θὰ ὑπάρξῃ πάθος ἢ ἐκδικησις ἐξ οἰσθητοῦ λόγου πηγίλους, δὲν θὰ ὑπάρξῃ οἰσθητοῦ οἰκονομικὸς ὑπολογισμὸς βρώτμικος καὶ μὴ, δοτις νὰ μὴ ἐπιδιωχθῇ διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν συζητημένων διατάξεων καὶ μὲ πλήρη ἐκτίοτε διαπρέβῃσιν τῶν πραγματικῶν γεγονότων.

ματικῶν γεγονότων.
Διὲς πρὸς τὴν ἀνάγκην πολλοῦ κόσμου διὰ τὴν καταλήξῃ τις εἰς τὰ συμ-
περάσματα ταῦτα, ἀρκεῖ νὰ ἴδῃ ἀνάλογα πτυχήματα, τὰ ὅποια ἐση-
μειώθησαν κατὰ τὴν περίοδον ἀπὸ τοῦ 1917 μέχρι τοῦ 1920, ὅτε
ἀνάλογον μέτρον, δηλαδή, ὁ νόμος περὶ ἐκτοπίσεως ἐφηρμύσθη.

Τότε ἡ ἐφοροσύνη τοῦ νόμου κατὰ σύμπτωσιν εἶχεν ἀνατολὴν εἰς
 ὑπουργοὺς ἀληθῶς ἐντιμὸν, ἀληθῶς ἀνέστην, ἀπαίρου κηλὴς πιστε-
 ως καὶ μέχρι σχολαστικότητος νοσημιόφρονα.

Ἀλλ' ἔρκεσαν τὰ ὑπάρχοντα πάθῃ, ἢ ἀπὸ τοῦ 1916 παρατηρου-
μένη ποδοτικῇ καὶ κινεωτικῇ ἐξασχίῳσις, τὸ εἶδος τοῦ νόμοις καὶ ἡ ἀ-
παραίτητος ἐνέργεια αὐτοῦ ὑπὸ τῶν κατωτέρων ὀργάνων διὰ τὴν
ἐκμεταλλεῖσθαι ἀνθρώπου ἀληθῶς ἀσώρητος, καὶ τὴν σημειωθῆ πα-
φίσιδος τὴν ὁτοίαν μετ' ἀσχύνης ἀλλὰ καὶ βιαιότητος πικρία, ὅτι ἀ-
ναφέρῃ ὁ ἀγχιπὼν τὴν Ἑλλάδα ἱστορικὸς τοῦ μέλλοντος

Διότι τότε θά τῆ: ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου ἐπεδίωχθῶσαν· τὰ πο-
ταπώτερα πύθη καί αἱ θλιβερώτεραι ἐκδικήσεις, ὡς καί ἐν πλείον
βυζαντινοῦ δικαστικοῦ ὑπολογισμοί. Παρετηρήθη δὲ ἔχει μέγεθος
στρατηγική θεωρήσεις πρὸς τὰ ἀτομικῶς ἐλευθερίας τοῦ πολί-
του, ἀλλὰ καὶ συχνότητι παραβίασις αὐτοῦ τοῦ εὐνομενικοῦ α-
σύλου.

Εν γένει δὲ εἶχον λειψαί τελεῖως τὸ αὐθιμα τῆς ἀσφαλείας τῶν πολιτῶν, καὶ ὠλεήθησαν ἔχοντες ἄκοντες οἱ ἱλλήνες πολῖται εἰς τὴν αὐτοκτονίαν, διότι ὁ νόμος αὐτός ἀπετέλεσε τὴν πρῶτιστήν ἀπορροήν τοῦ ἐλλογικοῦ αποτελέσματος τῆς 1ης Νοεμβρίου 1920.

Ἰδοὺς κῆρυται διὰ ποῖον λόγον εἶπον ὅτι τὸ Διάταγμα πρὸς τὸ ἁ-
παταλέσθαι τὴν ἀπαρχὴν κινδύνου, διότι ἐξ αὐτοῦ εἶναι φυσικὸν νὰ
ἐρητωσθῇ ὁ πρῶτος πυρρὴν τῆς νέας ἀντιδράσεως.

Ἡ δὲ, κύριε, ἐξετάζων τὰ ἐξοβέλυστικὰ διατάξεις ἀλλὰ μόνον, ὡς εἶπον τὰ βραχέα, τὴν αὐτὰς, εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ σταματήσει πρὸ τῆς διατάξεως ἐκείνης, καθ' ἣν δὲν ἐπιτρέπεται ἔρρευνα ἐπὶ ὅλων τῶν κητοδικαστικῶν ἀποφάσεων ἀπὸ τοῦ 1917 καὶ ἐντεῦθεν διὰ τῶν ὁποίων οἱ κλητοροῦμενοι ἐτιμωρήθησαν διὰ τῆς ποινῆς τοῦ θανάτου, ἢ ὁπωσδήποτε ἐκτρεφύθησαν ἔντασι ἐσχάτης προδοσί-
ας, ἢ ἀπαραξία τοῦ στρατιωτικοῦ πεινικοῦ νόμου.

Ἡ δὲ ἐρωτῶντι σκέειν ἔχει ἡ περιφρονήσις τῆς Δημοκρατίας καὶ
περίοδον βασιλικήν, καὶ μετ' ἐπανότασιν ἀναστρέψαν, κατὰ τὸν ποῦ
τοῦ λαχοῦτον, τοῦ θεσμοῦ τῆς βασιλείας καὶ τῆς δυναστείας. Ὡς
συμπερὶν διὰ τὴν Δημοκρατίαν ὡς ἀναλάβη πρὸ αὐτῆς εὐθύναι.

Τὴν πορεῖαν ταύτην ἀκολουθοῦσα ἡ Δημοκρατία εἶναι ἔφρανε· ὅτι ἀπομακρύνεται καὶ τῶν ἰδίων αὐτῆς ἐπαγγελιῶν, ὅτι θάλει σταθῆ ὑπεράνω κομμάτων καὶ ὅτι θὰ κάμῃ τὴν Δημοκρατίαν πτῆμα ὅλων τῶν Ἑλλήνων, οὐ μόνον ἀλλὰ καὶ τοὺς ἰδίους αὐτῆς καὶ τῆς Χώρας ἀπομένους, συμπεριλαμβανομένης αὐτῆς εἶναι νὰ προσελκύσῃ τὴν κομμουνιστικὴν καὶ τὴν βασιλευστικὴν μόνον τῶν ψηφισάντων ἀλλὰ καὶ τῶν κατοικούντων αὐτήν.

Ἀπειθείται ἐπομένως τοῦ ἀρχιτετον σαφετέρα διατύπωσης, διότι ἄλλω, ἢ ὅτι ἐπέλην τὸ ἐποτέλεσμα περὶ τοῦ ὅποιον εἶπα, ἢ ὅτι τὴν ὁ γένεσις πληθυντοῦς εἰς μέραν πολλὰ κατωτέρα ἐπὶ ζητημάτων, φησὶ πρὸς καθάρω: σέκουσιν ἡ καὶ κοινωνικῆς.

Ἡ περὶ τὴν ἀρχὴν μετὰ ἀλλήλων τῶν πόνων τῶν ἀπο-
πρὸν προτιμῶν. οὐδέποτε καὶ ἐπ' οὐδὲν ἀλλοῦ ποδὲς
νὰ γίνεταί μετ' οὐσίαν ἢ καὶ μετ' ἀλλοῦν κίνδυνον τῶν συμ-
φερόντων τοῦ γένεσιν; πληθύνουσιν.

Ἡ καὶ ἀλλοῦ ἀπλοῦστερα περὶ τὴν τικεσίαν καὶ περὶ τὴν
πρὸς τὴν αὐτὴν νὰ μετ' ἀπλοῦστερα ὑπὸ τῶν ἀρχῶν καὶ
τῶν ἐκδοσῶν φησὶ τὴν μετὰ τῶν νόμων.

Ἡ τῆς δίκης καὶ ἄλλης διατάξεως ἀλλοῦς ὁδονηρῶς, ἢ διατάξεως τοῦ
ἐκδοσῶν τῶν ἀρχῶν καὶ τῆς ἀπαγορεύεται ἢ χρησιμοποίησις τῆς
Θεοκείας, πρὸς ἀντιθέσιν τῆς Δημοκρατίας ἢ πρὸς εὐνοήσιν πο-
δὲν ἐκδοσῶν.

Ἡ Κύριος ὅτι μετ' ἐπιτρέψετε νὰ φρονῶ ὅτι ἡ διατάξις αὕτη εἶναι
κατωτέρα καὶ τοῦ σωτάκτου τοῦ Διατάκματος καὶ τῆς ἐκδοσῶν
τοῦτε Κυβερνήσεως; ἀλλὰ καὶ τοῦ λαοῦ εἰς ὃν ἀναφέρεται διὰ τὸν ὁ-
πλέον ὁ πονάκτις ἐπιστευσεν ὅτι δὲν ἀποτελεῖται ἀπὸ ἀνθρώπων τοῦ
εἰσποσῶν αἰῶρος.

Φαντασθῆτε νόμον καταχρηστικὸν τοῦ νέου Δημοκρατικοῦ πολι-
τευματος, λαμβάνοντα συνεπῶς ὅλα τὰ μέτρα αἵνα κρίνεται πρὸς
τοῦτο ἀπαιτεῖται, καὶ περιλαβόντα ἕκαστον τούτου καὶ τὴν εἰρημένην
διατάξιν.

Ἡ Κωνσταντῖν ἡ Κυβερνήτις πιστεύει αὕτη σθεναρῶς ὅτι ἡ Δημοκρατία
ἤλπε κινδυνεύει ἐκ τῆς χρησιμοποίησεως τῆς Θεοκείας πρὸς δυσ-
φημίαν αὐτῆς ἢ πρὸς εὐνοήσιν πολιτικὴν ἐκμεταλλευσιν;

Ἄν τὴν γνώμην ταύτην ἔχη ἡ Κυβερνήτις καὶ ἐκ τοῦ διατάγμα-
τος πᾶν ἐν τῇ τῇ ἔχει, τότε θρεῖται νὰ ἀπαντήσῃ πᾶς ἐπίστι-
σεν ὅτι ὁ τοιαύτης εὐνοήσιν καὶ ὁ ὅπως διὰ τὴν μετα-
βολὴν τοῦ πολιτευματος; ἐπὶ τῷ ἐλευθερώτερον;

Ἡ καὶ ὁ ὅπως ἀλλοῦς τῶν παρ' ἡμῖν πραγμάτων, ἢ ἐκεῖνος ὁ ὁ-
πότες μετὰ πρὸς τὸν ὅπως τὸ συζητούμενον διατάγμα ἀπ-
φιλῶς; ἢ σκῆτη τὰ γέλοια σκεπτόμενος; ὅτι ὑπῆρξαν ἐν Ἑλλάδι ἀν-
θρώποι φρονούντες ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς θὰ ἀπεφάσιζε νὰ μεταβάλῃ
τὸ πολίτευμα, διότι εἰ τὸ πολίτευμα ἐκεῖνο ἀπροσώπωντες υἱο-
θεῖσιν τὴν μεταβολὴν τοῦ ἡμερολογίου (διότι τῆς αὐτῆς ὑ-
πῆρξε ἡ ἀφορμὴ τῆς ἀναγραφῆς τῆς συζητούμενης διατάξεως), καὶ
ὅμως τὸν λαὸν τούτον ἐθεώρησαν ἱκανὸν καὶ πολιτικῶς προηγουμένον
διὰ πολίτευμα μᾶλλον ἐλευθέρων.

Ἀλλὰ καὶ ἀνεξαρτήτως πάντων τούτων ἐν τίνι δικαιοῦκατι ἐπὶ

στεύεται ἡ Κυβερνήτις; ὅτι ἰδικαιοῦκατι νὰ ἀποκλείσῃ ἐν τῷ μέλλοντι
ἀπὸ τῆς πολιτικῆς διαμάχας συζητήσεως, ἀφορῶν: ὁ ἡγευτικὸς ἡ-
τημάς;

Ἡς ὑποθέσεων λ. χ. ὅτι αὐτὸν τίθεται ἐν διαγνώσῃ ἡ Ὁρθόδοξος
Ἑκκλησία, νομίζετε ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐβρῇ πολιτικὸν κόμμα ὁ ὁ-
δοξὸν σκοπὸν ἔχον νὰ ἀντιταχθῇ κατὰ τοιαύτης τινὸς διωξέως; Ἐν
Εὐρώπῃ τὰ πρὸς τοιαύτα καὶ ὁμοίωτα τῶν νομμάτων...

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Τὰ ὁμοίωτα;

Κ. ΖΑΒΙΤΣΙΑΝΟΥ. Καὶ τὰ ὁμοίωτα τῶν νομμάτων ἐκ τῶν
ἡγευτικῶν διανοήσεων καὶ διαγνώσεων ἐγεννήθησαν. Διότι ἡ ἰδρυσις
ἐνός πολιτικοῦ κόμματος πληροῦσιαν ἀνάγκην κοινωνικὴν ἢ πολιτι-
κὴν ἐναντίον τῆς ἀπείας δὲν ὑπάρχει δύναμις δυναμένη νὰ ἀντισταθῇ.

Ἀλλ' ὑπάρχει καὶ ἄλλη διάταξις ἢ ὅποια δὲν πρέπει νὰ πρὸς τὴν
ἀπαρτήσιν τοῦ ἀρχιτετον δια τὴν πρωτοτυπίαν τῆς. Ἡ διατάξις
αὕτη περιλήφθη εἰς τὸ ἄλλο ὅτι δὲν πρὸς τὰς ποινὰς αἵτινες θέλου-
σιν ἐπιβληθῇ διὰ τὴν περιπτώσιν καὶ τὴν ἡμετέραν ἔστω κατ' ἐστίαν
κατονομάσῃ τις τὰ μέλη τῆς ἐκπεσούσης δυναστείας τὰ ὅποια ζῶντα
καὶ ἐκτείνοντα θεωρεῖ ὁ νόμος συλλέγεται ὑπεύθυνα καὶ μόνον ταῦτα,
διὰ τὴν τὴν ἐσωτερικὴν διχασμὸν καὶ τὴν μακροχρόνιον καταστροφὴν.

Κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς διατάξεως ταύτης ἐπεκράτησεν ἡ αὕτη
κατὰ βίαν διανοήσιν τῆς διανοῦν τὴν ὅλην Δημοκρατικὴν κί-
νησιν ἀπὸ τῆς ἐκτείνουσας τῆς.

Ἡ Δημοκρατικὴ αὕτη κίνησις δὲν ἤλπε τοῦ ἀρχιτετον τῆς, ὅπως
παντοῦ ἐγένετο, διὰ τῆς ὑποστήριξιν; ἀλλὰ τῆς Θεοκείας, ὅτι τὸ
Δημοκρατικὸν Πολίτευμα προσαρμάζεται καὶ ἐκτείνεται πληρύτε-
ρον τὰ συμπερόντα τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, ἀλλ' ὅτι ἐπεὶ ὁ Βασι-
λεὺς Κωνσταντῖνος καὶ τὸ Σύνταγμα κατεστράφησαν καὶ τὴν γῶ-
ραν ἐζημιώσιν, θὰ ἦτο ἐνδεχόμενον ὅχι νὰ ἀλλάζωμεν Βασιλέα ἀλ-
λὰ νὰ ἀλλάζωμεν τὸ πολίτευμα.

Ἀλλ' ὁ Κωνσταντῖνικὸς κίνδυνος, ὡς ἀπεκαλεῖτο, προσβάλλεται
ὅχι μόνον ἐφ' ὅσον ὁ Κωνσταντῖνος εὐρίσκετο ἐπὶ τοῦ ὀρόνου του, ἀλ-
λὰ καὶ μετὰ τὴν ἐκθρόνισίν του, διότι πάντοτε προσέβαλον τὸν κίν-
δυνον τῆς ἐπαναφύσεως του.

Ἀλλ' ὁ Θεός, ὅπως λέγει ὁ λαός, ἔβαλε τὸ χεῖρ του καὶ ἐματαιώ-
σε διὰ τοῦ θανάτου ὁριστικῶς πλέον τὸν προσβαλλόμενον κίνδυνον τῆς
ἐπαναφύσεως.

Ἀλλὰ βεβαίως ἐκ τούτου οὔτε ἐσταμάτησε, οὔτε ἐμετριάσθη ἡ
ἐκτείνουσα.

ΙΔΕΙΝ ΤΑ ΕΙΣΤΕΛΛΟΜΕΝΑ.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΑ.

ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ.

Τῆς δ' ανοητικότητος ταύτης ἀπόρροια ὑπῆρξεν ἡ ἀναγραφὴ τῆς συζητουμένης διατάξεως, ἥτις ἐπ' ὅσον ἀπειροπαλλῶς ἐν τῇ ἐρημνῇ διανοητικότητι, ἥτο υποχειμένη ἐν μόνον τὴν ἀληθειαν νὰ στραγγαλίσῃ ἀλλὰ καὶ τὴν ἱστορίαν νὰ παρίδῃ.

Οὕτω συνεπεία τῆς διατάξεως ταύτης, δὲν θα ἐπιτραπῇ πλέον, εἰς τὴν ν' ἀναφερῇται τις ἀλλὰ καὶ οὕτως ἱστορίαν νὰ συγγράψῃ περὶ τῆς δράσεως τοῦ Βασιλέως Γεωργίου τοῦ Α' ἢ τοῦ Ἀλέξανδρου ἢ καὶ τοῦ Γεωργίου τοῦ Β'.

Ὅλαι αὗται αἱ μελίδες σβύνονται ἐκ τῆς ἱστορίας. Ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν Βαλκανικῶν πολέμων θὰ δύναται καὶ νὰ ἀναφερῇ καὶ ἱστορίαν νὰ συγγραφῇ, ὑποὶ ἑνα ὅρον ὅτι δὲν θα ἀναφέρῃ ποτὲ τὸ ὄνομα τοῦ Ἀρχιστατήγου.

Ταῦτα, κυριοί, διὰ τὴν παραβλεπομένην ἱστορίαν, ἀλλὰ καὶ χάριν τῆς στραγγαλιζομένης ἀληθείας πρέπει ἀπ' ὅλους νὰ γίνῃ δικτὸν, ὅτι πλην τοῦ Κωνσταντίνου, ὑπεύθυνοι διὰ τὴν ἐπελθόντα διχασμὸν καὶ τὴν Μικρασιατικὴν συμφορὰν, εἶναι καὶ ὁ πρὸ δεκαετίας ἀποβιώτας Βασιλεὺς Γεώργιος, ὁ δὲ ὅλων τῶν δυναμειῶν τοῦ ὑποση- ρίζας τὴν Μικρασιατικὴν πολιτικὴν Βασιλεὺς Ἀλέξανδρος, ὡς τα λοιπὰ μέλη τῆς Βασιλικῆς οἰκογενείας, καὶ αὐτὴ ἀκόμη ἡ μικρὰ πριγκίπισσα Αἰκατερίνη.

ΤΙΝΕΣ ΠΑΗΡΕΞΟΥΣΙΟΙ. Ἀναμφιβόλως.

Κ. ΖΑΒΙΣΙΑΝΟΣ. Θα ἀναγνωρίσῃτε ὅτι διατάξεις τοιαύται στερεοῦνται σεβασότητος, διατάξει· δὲ ἐστερημέναι σεβασότητος δὲν εἶναι δυνατόν οὔτε νὰ ἐφαρμοσθῶν, οὔτε νὰ ἀποδώσῃν τὰ προσο- κώμενα ἀποτελέσματα.

Εἰς τὴν ἰδιαιτέραν μου πατρίδα, κυριοί, ἐζήτε καὶ ἐδρατεν ἐπὶ ἔτη πολλὰ ἱκανότατος καὶ εὐφύεστατος δικολαβός, ὁ ὅποιος ἰσχυρίζε- νος καὶ ἀτυχώμενος, δὲ αὐτὸς ἠδύνατο νὰ φέρῃ εἰς αἶψαν καὶ εὐτυ- χὲς πέρας ὅλας τὰς δικαστικὰς ὑποθέσεις, τὰς πρὸς αὐτὸν ἐμπιστευο- μένας, ἔτον ἀμφιβολοὶ καὶ αἱ ἐρχίνοντο αὐταί, καὶ ἀμφιβολῶν ἐπο- μένω· μετὰ μεγάλῃ δυνάμειν τὰ δίκαια τῶν ἀντιδίκων του, ὅταν ἰσχυ- ρὰ καὶ αἱ ἐρχίνοντο ταῦτα, ἐφθασεν εἰς τὸ σημεῖον, ὥστε ἡμέραν τινα νὰ ἀμριβητήτῃ καὶ τὴν παντοδυναμίαν τοῦ Θεοῦ, ἰσχυρίζοις ὅτι ὁ Θεὸς δὲν εἶναι παντοδύναμος.

Εἰς παρατήρησιν δὲ ὅτι ὁ Θεὸς θὰ ἠδύνατο καὶ τὸ σύμπαν νὰ ἀν- ταπρέψῃ, οὕτως ἀνεγνώρισε τὴν δύναμιν ταύτην, ἀλλ' εἶπεν ὑπάρ- χει ὅμως τι τὸ ὅποσον διαρῖφει καὶ τοῦ Θεοῦ τὴν δύναμιν.

Εἰς ἐρώτημα δὲ ποῦν εἶναι αὐτο, τὸ ὅποσον οὕτως ὁ Θεὸς δύναται νὰ πράξῃ, ἰδοὺ εἶπεν ἀπλούστατα, ὡρὰ πού με ἔλαττε νὰ μὴ με εἶ- χε χάμει.

Βιβλῖω, κυριοί, ὁ δικολαβός εἶχεν ἄλλοτερον ὑπὲρ αὐτοῦ τὸ δι-

καιον, ἀλλ' ὁ συντάκτης τοῦ άρθρου 3 τοῦ Διατάγματος ἠθέλησε νὰ ἐξασκήσῃ ἐν τούτῳ μεγαλειτέραν καὶ τοῦ Θεοῦ τὴν δύναμιν καὶ νὰ ἐπιτύχῃ διὰ μίαν διατάξιν, ὥστε ἡ δυναστεία τῶν Γλυξ- μπουργκ, ἡ ὅποια ὅπωςδήποτε ὑπῆρξε, νὰ κάμῃ ὥστε μὴ εἶχε ὑ- πάρξῃ.

Τοῦτο εἶναι ἀπολύτως ἀδύνατον. Οὔτε ἄλλως τε οὗτος εἶναι ὁ τρόπος δι' οὗ διατηρεῖται μία ἱστορία.

Διὰ νὰ ἐκλείψῃ ἄλλως τε ἡ ἐπιτροπὴ τῶν Γλυξμπουργκ δὲν ὑπάρ- χει ἀνάγκη νόμου. Ἐνός ὑπάρχει ἀνάγκη· ἐκεῖνοι δηλαδή, οἱ ὁποῖ- οὶ θὰ τοὺς ἀντικαταστήσουσι νὰ δικαίωσιν καὶ πολιτευθῶν καλῶ- τερον καὶ ἐπαρθέστερον. Τοῦτο ἀπὸ βάθους καρδίας εὐχομαι.

Ἐκτεάζων τὰς σχετικὰς διατάξεις, ὁφείλω νὰ μὴ παρίδω καὶ μίαν τελευταίαν διατάξιν, διατάξιν ὁδωγηρὰν διὰ τὰς συνεπείας τῆς, τὴν διατάξιν δηλαδή ἐκείνην, κατὰ τὴν ὁποίαν στρατιωτικοὶ θὰ συμμετέχουν ὅπωςδήποτε εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῶν παραβάσεων τοῦ νόμου.

Ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ θὰ ἀπευθύνω ἐκκλησίαν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἐν ὀνόματι τῶν συμφερόντων τῆς χώρας, ἐν ὀνόματι τῶν συμφερόντων τοῦ στρατοῦ, νὰ μὴ ἐπιμείνῃ εἰς τὴν ἀναγραφὴν τῆς διατάξεως ταύτης καὶ νὰ μὴ ἀστερήσῃ τοὺς Ἕλληνας παλίτας τῶν φυσικῶν αὐτῶν δικαστῶν.

Ἐπ' ὅσον, κύριοι, συνείδησις περὶ τοῦ περιουσιζμοῦ τῶν στρατιω- τικῶν εἰς τὰ ἴδια αὐτῶν ἔργα, καὶ περὶ τοῦ ἀπικλεισμοῦ ἐξ ἔργων ἰδῶν πολιτικῆς φύσεως, εἶχει τελευτῶς μορφοῦν καὶ ἐν τῷ στρατῷ καὶ περὶ τῷ λαῷ, κατ' ὅσον τοῦτο ἀνταποκρίνεται πρὸς ἐπιτακτικὴν ἀξίωσιν τῆς κοινῆς γνώμης, ἐκτιμησάσης βιβύτατα, ἀλλὰ καὶ δο- θότατα τοὺς ἐκ τῆς ἀδικίας τούτης κινδύνους, δὲν νομίζω, ὅτι εἶναι ὀρθόν εἰς τοὺς στρατιωτικοὺς νὰ ἀναθέσωμεν τὴν ἐκδίκασιν πολιτικῶν ἀδικημάτων.

Οφείλω δὲ νὰ ὁμολογήσω, ὅτι στηρίζω πολλὰς ἐλπίδας ἐπὶ τῇ Κυβερνήσει θέλει εἰσακούσῃ τὴν αἰτησίαν μου ταύτην, διότι ἐνθυ- μῶμαι μετὰ πάσης δυνάμεως καὶ ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν κατὰ τὴν δευτέραν Ἀναθεωρη- τικὴν Βουλὴν ὑπεστήριξαν, ὅπως τεθῇ εἰδικὴ διατάξις ἐν τῷ Συν- φάγματι, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ θὰ ἦτο δυνατόν ν' ἀνα- τεθῇ ἡ ἐκδίκασις πολιτικῶν ἀδικημάτων εἰς στρατιωτικούς.

Ἐν ὁσέσι πρὸς τὴν ἐκδίκασιν, θὰ ἠθέλων νὰ προσθέσω καὶ μίαν τελευταίαν παρατήρησιν, σχετιζομένην μετὰ τὴν ἰδρυσιν ἐνός μόνου δικαστηρίου ἐν Ἀθήναις ἐπὶ τοῖς ἐκτεάζουσιν.

Γίνεται ὅτι ὁ συντάκτης τῆς διατάξεως, ἐκτιμῶντες ἐν τῇ

ιδίων τὰ ἀλλότρια ἐνδύμην, ὅτι ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι θὰ ἔρχονται ἀπὸ τὰ διάφορα ἀκροατῆς Ἑλλάδος διὰ νὰ δικασθῶν, θὰ ἔγνων ἐν πρώτοις θεωρεῖν ὅλα τὰ μέσα τῆς μεταρρύθμις, οὐχὶ μόνον δι' ἐκ- τοῦς ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦς μάρτυρας τῆς ὑπερασπίσεως, οὐχὶ μόνον, ἀλλὰ καὶ ὅτι ὅλοι αὐτοὶ θὰ εἶναι βελούπλοιοι διὰ νὰ ἀντιμετωπι- σουν καὶ τὰς λοιπὰς σημερινὰς τοῦ τῶν ἐκείνου ἀνάγκας. Ἐξετίμη- σαν ἄρα γε ὁ συντάκτης τῆς συζητουμένης διατάξεως ποῖα θὰ εἶναι ἡ θέσις, ἐνός πτωχοῦ ἐπίμου ὅμως οἰκογενειάρχου, ὁ ὅποιος θὰ ὑ- ποβλήθῃ εἰς τοιοῦτον ταξιδεῖν ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας τοῦ βί- ου, διότι ἐναῖς προσωπικός του ἐχθρός τοῦ ἐπέταξε μίαν μήνυσιν; Ἐξετίμησαν ὁ αὐτὸς συντάκτης πόσαι τοιαῦται ἐποθέσεις θὰ δικά- ζονται ἐρήμην διὰ τὴν ἀπόλυτον ἀδυναμίαν τῶν μίσωι τῆς μετα- δάσεως; Καὶ δύναται νὰ μοῖ εἴπῃ ὁ συντάκτης τῆς διατάξεως ποῖα θὰ εἶναι ἡ ἐκκαταστάσις τοῦ πτωχοῦ καὶ ἐπίμου αὐτοῦ οἰκογενειάρ- χου ὅταν οὗτος συνεπέσῃ τῶν κυβερνητικῶν συστάσεων παρὶ ἀμερο- ληφίας ἀκούσῃ ὅτι εἶναι ἀθῶος;

Ἄλλ' ἐγγράφῃ εἰς τὰς ἐρημερῶν καὶ καὶ τί ἄλλο, ὑποστηρι- χθὲν μάλιστα καὶ δι' ὑπουργικῆς συνετεύξεως. Ὅτι ὅλα δὲ ἀνά- λογα μέτρα ἐλήφθησαν ἐν Γερμανίᾳ κατὰ τὴν ἰδρυσιν ἐκεῖ τῆς δημοκρατίας, καθὼς καὶ ἐν Γαλλίᾳ. Ἀλλὰ νομίζω, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐξετάζωμεν τί γίνεται εἰς ἄλλα Κράτη, ἐν δὲν ἐξετάζωμεν πε- ριλλήλως καὶ τὰς ἐκεῖ εἰδικὰς συνθήκας ὡς καὶ ἐν αἷς συνθήκαι αὐταὶ ἐξυπηρετήθησαν διὰ τῶν ἀναλόγων ἐκείνων μέτρων.

Ἐν Γερμανίᾳ, κύριοι, εἶναι γνωστὸν ὅτι ἐκεῖ οἱ ἐθνικόφρονες ἔ- χοντες μοναρχικὰς τὰς ἀτιλήφεις εἶναι πανίσχυροί καὶ ἴσως ἐκ- προσωποῦν τὴν πλειοψηφίαν τῆς Χώρας των ὅπως ἀπεδείχθη καὶ ἐν τῶν τελευταίων ἐκλογῶν.

Ἦτο ἐπομένως φυσικόν, ἦτο ἐπιβεβλημένον, ὅπως ἐκεῖ ἡ δημο- κρατικὴ Κυβέρνησις λάβῃ μέτρα βίαια καὶ δι' αὐτὸ ἐλήφθησαν μέ- τρα ἀνάλογα πρὸς τὰ συζητούμενα.

Ἄλλ' ὑπάρχουν ἐκεῖ καὶ ἄλλοι κίνδυνοι μὴ συντρέχοντες παρ' ἡμῖν. Ἐκεῖ τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ στρατοῦ εἶναι μοναρχικόν οἱ δὲ ἐκπεσόντες βασιλεῖς καὶ πρίγκηπες περιφέρονται ἐλεύθεροι εἰς τὴν Γερμανίαν καὶ τὰς γερμανικὰς πόλεις, κατέχοντες θέσεις καὶ ἀξιό- ματα ἐν τῷ στρατῷ, καὶ οὐδὲν ἐκ τῶν περιουσιακῶν των ἀπολαύειν ἐθίγη.

Κράτος ὡς τὸ Γερμανικόν καὶ τοῖς δημοκρατοποιήθῃ, δὲν ἐσκέφ- θη ὅτι θὰ ἦτο δυνατόν, χωρὶς ν' ἀντιμετωπίσῃ ἐλκλήρον τὴν κοι- νὴν γνώμην, ν' ἀπομακρύνῃ τοὺς πρίγκηπας ἐκ τῶν γερμανικῶν συνόρων, ἢ νὰ δημεύσῃ τὰς περιουσίας αὐτῶν.

Τ. ΚΟΥΝΙΟΥΡΟΣ. Αἱ δὲ ἡγήθησαν δὲν ἐπὶ δῶσαν.
Κ. ΖΑΒΙΤΣΙΑΝΟΣ. Τοιοῦτοι λόγοι βεβαίως δὲν συντρέχουσι παρ' ἡμῖν. Ἀλλὰ νομίζετε, κύριοι, ὅτι ἐν διατηρεῖται εἰσέτι ἐν Γερμανίᾳ ἡ Δημοκρατία, ἔστω παρὰ τὴν θέλησιν τῆς πλειοψηφίας τῆς Χώρας; ὀφείλεται τοῦτο εἰς τὴν ὑπαρξιν ἀναλόγου νόμου κα- τοχυρωτικοῦ; Ἀσφαλῶς οὐκ. Ἄν τοῦτο γίνεται ὀφείλεται κυρίως εἰς τὸ ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ ἐθνικόφρονες βλέποντες τοὺς ἐξωτερικούς κινδύνους τοὺς ὁποίους θὰ ἐγένετο μία ἐπαναφορὰ τοῦ καταλυθέντος καθεστώτος δὲν εἶναι σύμφωνοι εἰς τὴν μεταβολὴν τοῦ πολιτεύμα- τος.

Ἀλλὰ πλὴν τούτων κύριοι, ἐν Γερμανίᾳ δὲν ὑπάρχει πάγιος ἀ- νελευθερός νόμος προστατευτικός τῆς δημοκρατίας. Ὑπάρχει νόμος δυνάμενος νὰ τεθῇ ἐν ἰσχύει δι' ὀρισμένον χρόνον διὰ διατάγματος, ὅτε ὁ κίνδυνος τῆς Δημοκρατίας θὰ εἶναι προφανής. Καὶ δι' αὐτὸ ὁ νόμος αὐτὸς δι' ἐτέθη, αἱ δὲν σφάλλω, ἐν ἰσχύει πρὸς ἀπόκρουσιν δηλαδὴ τοῦ μοναρχικοῦ κινήματος τοῦ Κάπ καὶ εἰς μίαν ἄλλην πε- ρίπτωσιν τὴν ὅποιαν δὲν ἔχω πρόχαιρον.

Ἀλλὰ καὶ αἱ ἐν Γαλλίᾳ περιστάσεις δὲν ταυτίζονται οὐδαμῶς πρὸς τὰς ἡμετέρας. Καὶ ἐν Γαλλίᾳ κατὰ τὴν ἰδρυσιν τῆς Γ' Δη- μοκρατίας, ἐπεβλήθη αὕτη παρὰ τὴν θέλησιν τῆς πλειοψηφίας τῆς Χώρας ἀπλῶς καὶ μόνον, διότι οἱ συνθήκαι αὐτῆς λόγῳ τῶν με- γάλων ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν ἀνωμαλιῶν, εἶχον φθάσῃ εἰς τὸ ἀπροχώρητον, καὶ διὰ τὸ μὴ εἶναι δυνατόν ἄλλως γενέσθαι. Αἱ δυσ- χερεῖς δὲ αὐταὶ περιστάσεις, αἱ ὁποῖαι ἐδημιούργησαν τὴν δημο- κρατίαν, συνετέλουν ὥστε νὰ διατηρῇται ἐκεῖ κατ' ἀρχὰς ἡ νέα καὶ τάστας.

Ἄν δὲ ἐν Γαλλίᾳ ἡ Δημοκρατία ἀπετέλεσε τὸ ἀσάλευτον αὐ- τῆς πολιτεύμα, τοῦτο δὲν ὀφείλεται εἰς τὴν ὑπαρξιν ἀναλόγων κα- τοχυρωτικῶν νόμων, ἀλλ' εἰς τὴν ὑπὸ τῆς Δημοκρατίας ἐπιτυχῇ διαχείρισιν τῶν μεγάλων γαλλικῶν ζητημάτων, ἀλλ' ἰδίᾳ καὶ πρω- τίστως εἰς τὸ ἀκρῶς συντηρητικὸν πνεῦμα, τὸ ὁποῖον διηύθυνε τὴν Δημοκρατίαν ἐκείνην, συντηρητικώτερον τοῦ ὁποίου εἰς οὐδὲν ἄλλο κράτος τῆς Εὐρώπης ἀναφέρεται.

Κύριοι, ὁ ἀναγεννώσκων τὸ σύνολον τῶν συζητουμένων μέτρων ἀγεται νὰ πιστεῖται ὅτι προουρισμὸς τῶν Ἑλλήνων πολιτῶν, ὀφείλων μάλιστα νὰ γένῃ μεθυσίαν τῶν στοι- χεωδαισίων πολιτικῶν ἐλευθεριῶν, εἶναι εἰς καὶ μόνον, νὰ οὐκ ἀπομακρύνῃ τοὺς Ἑλληνας πολῖτας καὶ νὰ ἀφ- ἔσθῃ τὴν Δημοκρατίαν, ἐνῶ τὸ ἀντιθετὸν ὁ δὲ ἦτο ἀπολύ- τως ἀντιθέτῳ.

τως ὀρθόν καὶ ἐπιβεβλημένον. ὅπως δηλαδὴ ἡ Δημοκρα-
τια διαφυλάξῃ καὶ σώσῃ τοὺς Ἕλληνας πολέτας.

Ἀπορῶ μὲ τὴν ἐπιμονὴν τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὰ συζητούμενα
μέτρα, ἅτινα μάλιστα ἐθεώρησε αὕτη τόσον ἐπείγοντα καὶ ἐπιβεβλη-
μένα ὥστε καὶ εἰς τὴν λήψιν αὐτῶν προέβη, ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Σώ-
ματος, ἐνῶ ἡ ἐπανάληψις τῶν ἐργασιῶν τοῦ Σώματος ἦτο ἐγγύς, ὥς
ἐάν ἐτραχε οἰονδήπιτε κινδυνὸν τὸ Πολίτευμα κατὰ τὰς μεσολαβη-
σάσας ἐκεῖνας ἡμέρας.

Ἀλλὰ, κύριοι, ἡ ἀπορία μου αὕτη γίνεται ἐτι μεγαλυτέρα, ὅταν
σκέπτομαι, ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν ἠθέλησε νὰ λάβῃ διδύγματα ἐκ
τοῦ προσφάτου παρελθόντος. Ἄν τοῦτο ἐπεφάσκει θὰ ἔβλεπεν ὅτι
ὕπῃρξεν προσφάτως καὶ ἄλλο καθεστῶς, τὸ ὁποῖον δι' ἀναλόγων
μέτρων ἠθέλησε νὰ διατηρηθῇ, ἀλλὰ τὸ καθεστῶς ἐκεῖνο, μολοντί
πλευσιωτάτου, εἶχεν νὰ ἐπιδειξῇ ὡς καρπὸς τῆς ἐξωτερικῆς αὐ-
τοῦ πολιτικῆς, μόνον καὶ μόνον διότι ἡ ἐσωτερικὴ πολιτικὴ αὐτοῦ
ὕπῃρξε ἀνελεύθερα καὶ ἀψυχολόγητος, ἐν ἡδυνήθη νὰ σωθῇ, οὔτε
διὰ τῆς σπουδαιότητος τοῦ σώματος, τῆς ἀσφαλείας, οὔτε διὰ τοῦ νόμου
περὶ ἐκτοπισεως, οὔτε διὰ τῆς δημιουργίας τοῦ πρωτοτύπου ἀδι-
κημκτος, τῆς δυσμενείας κατὰ τοῦ καθεστώτος, οὔτε διὰ τῆς ἀπα-
γορεύσεως τῶν ἀπηγορευμένων ἑκμεκτων καὶ τῶν ἄλλων ἐλα-
φροτήτων.

Ἡ Δημοκρατία, κύριοι, δεῖ νὰ ἀποτελέσῃ τὸ ἀσάλευτον τῆς
Χώρας πολίτευμα, δὲν ἔχει ἀνάγκην νόμων. Ἐν τῷ καὶ μόνον ὀφεί-
λει νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν τῆς καὶ συγκεντρώσῃ τὰς προσπα-
θείας τῆς, καὶ τοῦτο συνίσταται εἰς τὸ νὰ δικαιοῦσῃ τὰς ἐλπίδας
τὰς ὁποίας ἐσπεῖρε κατὰ τὰς παραμονάς τοῦ δημοψηφισμκτος.

Ἡ Χώρα, οὐδὲν ἄλλο ζητεῖ εἰμὴ χρηστὴν διοίκησιν, οἰκονομι-
κὴν περισυλλογὴν, τάξιν καὶ ἀσφάλειαν, ἀλλ' ἂν μετὰ τούτων, καὶ
ὕπῃρξῃ πᾶν ἄλλο, οὐσιαστικὴν ἀναγνώρισιν τῶν ἐλευθεριῶν τοῦ πο-
λίτου. Ἀμα εἰς ταῦτα ἐπιτύχῃ ἡ Δημοκρατία οὐδεμίαν ἔχει ἀνάγ-
κην νόμων κατοχυρωτικῶν. Κατῶς καὶ οὐδὲν θὰ σώσῃ αὐτὴν ἀν-
εἰς ταῦτα ἀποτοχήσῃ.

Ἡ δημοκρατία μὲ ἄλλα λόγια, κύριοι, δεῖ νὰ ἀποτελέσῃ τὸ ἀ-
σάλευτον, τῆς Χώρας πολίτευμα, δὲν ἔχει ἀνάγκην νὰ βιάσῃ, ἔχει
ὀποχρέωσιν μόνον νὰ παύσῃ. Ἡ λήψις ἀνελευθερίων μέτρων ὀχι μόν-
ον δὲν συντελεῖ εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τῆς δημοκρατίας, ἀλλὰ τούναν-
τιον εἰς τὴν ἐξασθένησιν αὐτῆς.

Ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει νὰ λάβῃ σοβαρῶς ὑπὸ φιν ὅλην τὴν διαρ-
ρεῦσασαν ὀκταεσίαν, καθ' ἣν ὕπῃρξε μία συστηματικὴ ὑπομένε-
σις τῶν ἐλευθεριῶν τοῦ λαοῦ, ἐπηρεάσασα ὑπὲρ πᾶν ἄλλο, ἀλλὰ καὶ
λίαν ἐπιζημίως τὰ πνεύματά τῶν πολιτῶν, τὰς συνεπειὰς τῆς

ὁποίας καὶ αὐτὸς οὗτος ὁ ἀξιοτιμος κ. Πρωθυπουργός, μετερχόμενος
τὸν κατὰ τὴν πεποιήσιν του ἀρμόζοντα πολιτικὸν ἀγῶνα, προσω-
πικῶς ὑπέστη.

Τὰ ἀνελεύθερα ταῦτα μέτρα, κύριοι, νομίζω ὅτι καιρὸς εἶναι νὰ
σταματήσιν, διότι πρέπει νὰ ἀναγνωρισθῇ ὅτι ταῦτα εἰς οὐδὲν ἄλλο
ἀπεβλέπουν ἢ εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν κομματικῶν καὶ προσωπικῶν συμ-
φερόντων εἰς βάρος τῶν γενικωτέρων τοιςυτων καὶ τοῦ συνόλου τῶν
πολιτῶν. Νομίζω ὅτι ἐπειτα ἀπὸ τόσους κλονισμοὺς καὶ τόσας ἀνω-
μαλίας, ἡ παράτασις τῶν ὁποίων ἤθελε σημάνει τὴν ὀριστικὴν κατα-
στροφὴν καὶ τὸν διαμελισμὸν ἱτως τῆς ἡμετέρας πατρίδος, καιρὸς εἶ-
ναι νὰ σταματήσιν τὰ ἀνελεύθερα ταῦτα μέτρα.

Καὶ θὰ σταματήσουν ἀσφαλῶς ταῦτα, κύριοι, ἅμα ὅλοι μας αἰσ-
θανθῶμεν βαθύτατα ὅτι ἡ Ἑλλὰς δὲν ἀνήκει κατὰ κυριασότητα εἰς τὰ
ἄτερα, τὰ ὁποῖα ἐν αὕτῃ ζῶμεν, διότι, σχηματισθεῖσα αὕτη διὰ τῶν
θυτιῶν, τοῦ αἱματος, καὶ τῶν ὁγνωνων τῶν ἡμετέρων προγόνων, ἀνή-
κει τόσον εἰς ἡμᾶς, ὅσον καὶ εἰς ἐκεῖνους, οἱ ὁποῖοι θέλουν μᾶς δια-
δεχθῇ.

Αἱ διάφοροι συνταγματικαὶ καὶ θεμελιώδεις ἐλευθερίαι, αἱ θεσπι-
θεῖσαι παρ' ὅλων τῶν συνταγμάτων ἀπὸ τοῦ 1844 καὶ ἐντεύθεν δὲν
ὀφείλονται εἰς ἰδιοτροπίαν τῶν ψηφισάντων τὰ εἰρημένα συντάγμα-
τα, οὔτε εἰς στηγμασιαν παραφορὰν ἢ ἑξάφιν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ,
οὔτε εἰς τυχαίαν ἐπικράτησιν πλειονοψηφίας τινός. Ἡ θέσις καὶ ἡ
ἀναγνώρισις τῶν ἐλευθεριῶν τούτων ἐδιδάχθη ἐκ τῆς ἱστορίας, ὑπῆ-
γορεύθη ἐκ τῆς πείρας καὶ ἐπεβλήθη ἐκ τῆς ἀνάγκης. Ἀλλοιμονον δὲ
ἂν ἤθελαν ἐξακλουθῇτῃ ἡ συστηματικὴ ὑπονόμευσις αὐτῶν, θέτου-
σα εἰς κίνδυνον αὐτὴν τὴν ὑπαρξίν τῆς ἡμετέρας πατρίδος.

Ἡ ἐθνικὴ ψυχὴ ἐκσυράσθη. Ἡ Ἑλλὰς δὲν δύναται ν' ἀνθίσῃ
περαιτέρω, οὔτε νὰ ζήσῃ πρὸ τοιαύτης καταστάσεως, ἀγωνιζομένη
διαρκῶς διὰ τὸν σεβασμὸν τῶν ἐκ τοῦ Συντάγματος ἀναγνωριζομέ-
νων ἐλευθεριῶν, αἱ ὁποῖαι προσέξατέ το καλᾶ, συνδέονται πρὸς αὐ-
τὴν τὴν ὑπαρξίν τῆς.

Καὶ ὅπως τὸ Κράτος δὲν εἶναι δυνατόν νὰ καταστραφῇ, οὕτω δὲν
πρέπει νὰ καταστραφῇ, ἀλλ' οὔτε καὶ νὰ μετὰβληθῇ ἢ καὶ νὰ
θιγῇ ἕτω καὶ πόρρωθεν, αἱ προσυποθέσεις καὶ αἱ βάσεις, ἐπὶ τῶν
ὁποίων τοῦτο στηρίζεται καὶ κινεῖται.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΕΛΟΣ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΛΕΞΟΥΡΙΟΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΕΤΡΩΝ
ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ
A1.52.φ13.0007

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ